

Recenzja

CH. GAO & T. CAO (red.). 2000. **Flora yunnanica. Tomus 17 (Bryophyta: Hepaticae, Anthocerotae)**. vi + 650 str., 207 ryc. Opr., format 26,5 × 19,0 cm. Science Press, Beijing. Cena: 98,00 RENMINBI. ISBN 7-03-008327-X.

W ramach jednego z najważniejszych projektów badawczych w chińskiej botanice, jakim jest „Flora yunnanica”, przewidziano również 3 tomy poświęcone mszakom tej jednej z największych prowincji Chin. Pierwszy z nich, obejmujący wątrobowce i glewiki, został opracowany przez sześciu czołowych chińskich briologów i jest to jedna z pierwszych, a zarazem najpełniejsza Flora tych roślin w tym kraju. Yünnan jest czwartą co do wielkości prowincją Chin, o powierzchni znacznie przewyższającej Polskę, a urozmaicona rzeźba terenu i bardzo zróżnicowany klimat sprawiają, że flora tego obszaru odznacza się wyjątkowym bogactwem. Stąd też omawiana tu Flora wątrobowców i glewików Yünnanu jest do pewnego stopnia reprezentatywna dla całych Chin, gdyż obejmuje ona blisko 70% wszystkich gatunków tych roślin znanych z tego ogromnego azjatyckiego państwa.

Flora napisana jest w całości w języku chińskim, toteż jej użyteczność dla briologów nie znających tego języka będzie ograniczona. Na pewno jednak może ona wzbudzić szerokie zainteresowanie ze względu na bardzo dobrą szatę ilustracyjną. Pomijając ikonografię dobrze znanych i wielokrotnie ilustrowanych gatunków panholarktycznych, zainteresowany czytelnik znajdzie tu ryciny wielu mało znanych azjatyckich gatunków, które albo dotąd nie miały dobrych ilustracji lub były one trudno dostępne.

W Yünnanie stwierdzono 572 gatunki, 22 podgatunki, 13 odmian i 2 formy wątrobowców należące do 50 rodzin i 122 rodzajów oraz 9 gatunków glewików zaliczanych do 2 rodzin i 6 rodzajów. Jest to więc flora bardzo bogata, znacznie przewyższająca pod względem liczebności gatunków Europę, a niektóre rodzaje odznaczają się tutaj wyjątkowo dużym bogactwem, np. *Jungermannia* L. (56 gat.), *Frullania* Raddi (55 gat.), *Plagiochila* (Dumort.) Dumort. (52 gat.), *Cololejeunea* (Spruce) Schiffn. (39 gat.) i *Scapania* (Dumort.) Dumort. (26 gat.).

Dla wszystkich nazw taksonów, tak akceptowanych, jak i synonimów, nie zostały podane dane bibliograficzne. Wymieniony jest tylko rok publikacji, ale odpowiednie pozycje nie są zacytowane w literaturze, której w ogóle brak w tym tomie. Być może zostanie ona zestawiona w ostatnim tomie poświęconym mszakom. Jest to duża niedogodność dla użytkowników, gdyż szereg gatunków zostało ostatnio opisanych przez chińskich badaczy w lokalnych czasopismach, które są na ogół trudno dostępne.

Nowości taksonomiczne i nomenklatoryczne jest w omawianym tomie bardzo niewiele: *Jungermannia laxiphylla* C.H.Gao jest nową nazwą dla nieuprawnionej *J. microphylla* (C.H.Gao) K.C.Chang, zaś *Drepanolejeunea ocellata* (Herzog) R.L.Zhu & M.L.So jest nową kombinacją nomenklatoryczną, będącą wynikiem przeniesienia tego gatunku z rodzaju *Strepsilejeunea* (Spruce) Schiffn. Rodzaj *Takakia* S.Hatt. & Inoue w dalszym ciągu traktowany jest jako wątrobowiec, chociaż w chwili przygotowywania tego opracowania znane już były sporogony u *T. ceratophylla* (Mitt.) Grolle (nawiasem mówiąc zilustrowane również w tym tomie), które pokazują bezspornie, że ten archaiczny takson jest mchem, a nie wątrobowcem, jak dotychczas powszechnie uważano.

Niniejszy tom stanowi kolejne potwierdzenie coraz mocniejszej pozycji briologii w Chinach, która po latach zastoju zaczyna odgrywać ważną rolę w chińskiej botanice. Flora ta wypełnia dotkliwą lukę w literaturze hepaticologicznej w tej części świata i można żywić nadzieję, że przyczyni się do jeszcze większego ożywienia badań nad mszakami w tym kraju. – RYSZARD OCHYRA, *ul. Gołańska 15/25, PL-30-619 Kraków, Polska.*